

Arhiv Bos. krajeine B. Luka

ABK 209-016-063

Institut za istoriju Banja Luke

Banja Luka

U prilogu Vam šaljem neka moja sjećana o frakciskom radu
Asima Alihodjića u Banja Luci.

Kasnije ću Vam poslati neke priloge o partiskom radu u
Banja Luci.

Drugarski pozdrav

Teofik Kadenić

Teofik Kadenić
Split / Teslina 15

Saznao sam da je koncem prošle godine održan sastanak u Banja Luci u vezi rada partiske organizacije i frakcionaštva u periodu 1936-40 god. Pošto su i meni poznate neke stvari o tome radu, a posebno o frakcijskoj grupi na čelu Asima Alhodjića i njegovog frakcionaškog djelovanja.

Mislim da je bilo 1939 godine, otišao sam sa lozinkom na zakazani sastanak u Aleju, kod socijalnog osiguranja, našao sam se sa drugom, koji se interesirao o frakcijskom radu Asima Alhodjića-efendije i Miloša Popovića njihovog djelovanja u partiskoj organizaciji Banja Luke. S obzirom na veliku konspiraciju u to vrijeme, nije mi tada bilo poznato ime dotičnog druga skupa sam se bio sastao, ali sam to doznao početkom 1944 god. u Sanici na sastanku OZ.N-e da je to bio drug Uglješa Danilović, na ovom sastanku smo se prepoznali i obnovili naš susret i razgovor u Banja Luci. Druga Uglješa sam detaljno upoznao o frakcijskom radu Asima Alhodjića, pošto sam sa njim skupa bio u partiskoj organizaciji sekretar nam je bio Radomir Skakić. Poslije toga sastanka sa drugom Uglješom u Aleji, usledio je sastanak naše partijske ćelije u advokatskoj kancelariji Asima Alhodjića. Na dnevnom redu bio je frakcionaški Asimov rad i njegovo druženje sa Milošem Popovićem na sastanku smo konkretno detaljno razmotrili njegovo frakcionaštvo i štetnost po našu partiju. Na ovom sastanku smo ga isključili iz Komunističke partije. / 1949 godine na traženje druga Uglješe Danilovića, dao sam izjavu o Asimu Alhodjiću, to je bilo kada on kao naš ambasador u Teheranu pobjegao u Sovj. Savez kao pristalica inf.biroa. /

Naveo bih neke konkretne primjere frakcionaškog djelovanja u Banja Luci. Sastanke odbora Radničke stranke održavali smo u gostionicama Prospera /sadašnji lovac / ili kod Šippsa /sada studentski dom / htjeli smo održati sastanak odbora stranke kod Prospera, ali Asim i još neki njegovi istomišljenici nisu nam dozvolili da udjemo u prostorije da bi održali sastanak. Taj njihov postupak me je toliko ogorčio, bio sam uvijek disciplinovan i odgovoran član K.P. J. i uvijek na njezinoj pravoj liniji, da sam na svojoj ruku odmah u vezi ovog slučaja napisao pismo drugu Božidaru Adžiji i upoznao ga o situaciji u Banja Luci. To je bilo kada Drug Tito došao na čelo Partije, počelo je čišćenje i obračun sa frakcionaštvom u čitavoj zemlji, ja sam na ovaj način reagovao jer sam smatrao da obračun u Banja-Luci sa frakcionašima ide sporo. Još nešto o radničkoj stranci koja je izašla na izbore 1938 god. Jednom od tih sastanaka kod Prospera određeno je ko će biti čuvar kutije, tako sam ja i Nešić Stevo određeni za čuvanje kutije u zgradi bijelih milosrdnih sestara, preko puta tvornice duhana. Stranka u Banja-Luci je dobila 360 glasova, ovako mali broj glasova dobila je jer je veliki pritisak buržoazije i njenih stranaka uticao na glasače.

Alihođić je na razne načine frakcionaški djelovao, rad u sindikatima, Pelagiću, Borcu itd. nazivao je tamburaškim socijalizmom. Na godišnjoj skupštini Pelagića, nesjećam se godine mislim 1938 ili 1939, Alihođić i njegovi istomišljenici htjeli su po svaku cijenu da se dočepaju uprave Pelagića, mi to nismo dozvolili pošto smo znali šta bi to značilo da se oni dočepaju uprave, pa je došlo i do fizičkog obračuna kojeg su Asimova grupa izazvala, pa Norbert Veber, ja i još neki drugovi izbacili ih iz radničkog doma sa skupštine.

Asim i njegova grupa odvajali su mlađe drugove, članove Partije i SKJ-a sa njima održavali sastanke u Suturliji i vršili negativan uticaj na njih. Radi frakcijskog djelovanja Kasim Habić i ja pozvali smo Kazaza Muhamedu i još dvojicu mlađih drugova i održali sa njima razgovor, ovaj razgovor smo održali 1939 u Radničkom domu. Ovaj razgovor je pozitivno djelovao na ova dva mlađa druga dok smo Kazazom dugo razgovarali i ubeđivali da napustiti Alihođića. Ova dva mlađa druga i danas su živa, učestvovali su u revoluciji od početka rata i do danas su odlični komunisti i zapaženi rukovodioci. Dakle nije se spašava duša Kazaza, nego je bila borba naše partije da spasi svoje članove od frakcije.

Ovaj razgovor sa Kazazom i pomenutim drugovima održali smo, kako sam gore rekao 1939 dakle posle izbora gde je Kazaz bio nosio liste Radničke stranke, a već u jesen iste godine sreo me je kod Ferhadije i rekao mi da

je zadužen da mi saopšti da sam primljen u Mjesni komitet, a da on Kazaz u Oblasni komitet. Ja sam otišao na sastanak zakazanog dana u Šefketovu kuću. Sjećam se da je na tom sastanku Mjesnog komiteta bio Osman Karabegović i rukovodio sa sastankom, a prerađivali smo Ist. boljševičke partije, kasnije da je drug Stari došao sa rabiije održano je nekoliko sastanaka komiteta i moje kuće.

Nije mi poznato kako je Kazaz otišao na V Zemaljsku konferenciju, a smatram da je bio jedan od marksistički najobrazovanijih u to vrijeme. Njegova slaba pripremljenost za pomenutu konferenciju, smatram da je to odraz tadašnjeg partiskog stanja u Banja-Luci i njegovog neraščišćenog stava između zdravih i frakcionaskih stavova, a to se videlo ranije sa Kasimom i samom teta.

Kako čujem neki da ovo nije bila frakcijska borba nego grupašenje, s ovim mišljem se ne bih složio, to je bila frakcijska jaka grupa i teška se bavila vodila sa njima, to pokazuju fizički obračuni, nap. Pelagića skupština i to najbolje znaju stari drugovi koji su se sa njima borili. Mislim da bi se kako bilo poželjno mladima više govoriti i objašnjavati o frakcionastvu.

Prilikom provale 1936 g. bilo je teško stanje u partiji, uhapšeni su mnogi članovi, a ostali su se povukli, bio je period kada se nisu održavali redovni sastanci, to obično biva kada je hapšenje kao što je bilo u B. Luci kao i u drugim mjestima u zemlji. Radi konspiracije ili iz oportunitizma. U to vreme provale Neđib Demirović je prebačen u Čehoslavačku, a ja sam otišao u Klačnjice do Gajića Milorada da ga obavestim o provali i da se on skloni, a ja sam ga u trgovini na putu od Klačnjica prema banji Slatini. On je otišao da druge obavesti, a ja sam ostao cijeli dan u njegovu dućanu. Nekako iz ove provale otišao sam u vojsku i kada sam došao na osustvo, od kuće sam u vojničkom odijelu svaki dan prolazio kraj crne kuće, a pohapšeni su mi iz nje mahali. Kada sam odslužio vojsku, vratio se kući, Tukerić mi je rekao da je malo falilo da pod batinama prokaže i mene. Naime ja sam sa Tukerićem prije njegova hapšenja bio jedno vrijeme sa njime u čeliji. Poslije provale kada je veliki broj drugova uhapšen od 36 članova partije ostalo je 16 članova, jer je većina zaobđana radi nerada i oportunitizma poslije provale i čišćenja partije od frakcionasa, koncem 1938 do rata primljen je veći broj članova partije.

Nikicu Pavlića sam dobro poznavao kao i njegovu braću bio sam čest gost u njihovoj kući, kako prije tako i poslije Nikičinog hapšenja. Jednom prilikom, jednom prilikom me je Šefket Maglajlić pitao šta mislim o Nikici i da je on na robiji u Mitrovici bio na strani Miletića, rekao sam da ga osuđujem te jedno vrijeme nisam išao kući Pavlića niti se sa njim družio, koliko se sjećam on je ubrzo promijenio mišljenje i osudio Petka Miletića.

U proljeće 1940 g. od kuće Mažara sam uzeo pisaću mašinu, krenuo sam prema mostu kod Kastela, kada sam bio kod žabine kafane, od mosta prema meni je išao je policajac, ali ja nisam imao kuda, dok su na kraju mosta kod Kašte la zastali Boško Baškot i Ilija Stojanović kojima sam nosio mašinu, policajac je prošao pored mene neobračavajući pažnju na mene i ja sam produžio i predac im mašinu. O ovom slučaju Baškot piše u knjizi "Kozara" i navodi da mi je to bio prvi partiski zadatak. Ovo o mašini sam napisao jer se N. Jurinčić na pomenutom sastanku interesovao za ovu mašinu koju je sa Ivicom Mažarom digao iz zanatske škole, pa ga sa ovim upoznajte.

Smatram da je na održanom sastanku dosta raspravljano o frakcionastvu i partiskom radu u B. Luci, pa nisam šire pisao.

Split 12-09-1982 g.

Kadenić Teufik-Cinkara